

Meie Mats

Nr. 26. (208)

Laupäeval, 16. augustil 1919.

Nr. 26. (208)

Hiire-politika linnapiruka ümber.

„Kõige pealt waja see küinal ära kustutada — ta segab meie tööd oma walgusega!

Kosjasobitajad.

Sõjamehe romaan.

Horst Bodemer.

(Järg 14.)

See pigistas silmad kinni. Ainult üks mõte valdas teda: kaardid! Oli see siis üleüldse mõeldaw, et nad kõik nii selgesti wõiksid ette kuulutada? Ja mis oli proua Skodrowski weel ütelnud? Wäga õnnelikuks pidid nad saama! See oli kõige tähtsam!

Ta awas silmad ja naeratas mahedasti.

„Jah proua, ma wõin seda arwata.“

„Seda ma arwasin, et nii mõistlik olete. Kas tahate seda ka edasi olla? Sest nüüd ma ka Teist awalikult ja ausasti rääkida tohtima.“

Maria teadis, mis nüüd tuli — „ametiwahtetus“. Sellest sai ta selgesti aru — hertsogite, würstide ja printside ringkonnas polnud tema kodu.

„Kui ma juba ühes asjas arusaaja olin, miks siis ka mitte teises?“

„Jumal, kui mõistlik Teie olete! Teie mehel saab Teiega kerge läbisaamine olema. Ja see tagab õnnelikku elu! — Nii siis: kuulge! Herra v. Uffeln on just selle asja üle minuga pikalt rääkinud. Ütleb ta seda ise, kõlab see wäga piinlikult. Ja ma tean ka armsamaid asju kui need teatada. Noh, teeme lühidalt. Tema armastab Teid nii, et Teie pärast oma hiilgawast mundrist tahab lahkuda. Aga ta tahab töötada. Teile prints-meheks olla — seda ta ei soowi! See oleks armetu! Kas ei oleks see wõimalik, et mõisa ostaksite? Tema tahab põllutööd õppida ja wõib oma jõu tööle panna. Ja Teie, mu aimas preili Hoffmann, saaksite ta siis täitsa ainult omale!“

Seal awanesid neiu täidlased huuled. Hingeõhk wilistas tal hammaste wahelt. Süda tahtis tal lõhkeda. — See oli ju õnn — tema suur õnn! Herra Uffeln oleks ju wõinud ka toreda ja suurtsugu naise saada! Kuid ta pani hiilgawa mundri seljast — tema pärast! Ainult tema pärast!

Isa wari ärkas temas. Künalsirgenena istus ta toolil. Nüüd kõik selgeks teha. Iga silmapilk wõis ju „tema“ tulla!

„Paruniproua, kui palju on herra v. Uffelnile waja?“

„Ummargune summakene. Talle peab järele ka weel jaama. See oleks talle armas, sest ta kardab, et Teie ta wõiksite oma „printsmeheks“ alandada. Nii siis ütleme: sada tuhat marka!“

„Seda ärgu ta kartku. Sest tema toob ju ka ohwri! Ma annan talle 150 tuhat tarwitada.“

Nüüd kargas paruniproua püsti ja pigistas Maria rinnale.

„Nii kallimeelne, nii hea! On ometi hea inimeste tundja, see pagana poiss, et Teie wäärtuse kohe ära tundis. Laske ennast suudelda, Maria! Nii — ja nii! Ja kui armsasti te enda

ära andsite! — Oo, oo, ärge siis kohe punastage! Ma kartsin tänast ennelõunat nii wäga! Ja nüüd — see oli magus, lihtsalt taewalik! — Weel üks musu hea sõpruse peale, Maria! Nüüd aga joome theed ja ootame! Teda! Temal pole jänu selle wee järele, tema jänuneb oma südamliku neiu järele!“

* * *

Tüdruk teatas, et Uffeln on tulnud. Ei olnud kuuldud ei auto mürinat ega uksekella helinat.

Paruniproua tuksatas. Kuna nad ootasid, ei olnud ta kahtlusest wabanenud, et weel wiimisel minutil midagi wõis juhtuda, mis plaani luhta ajas. Uffeln oli eila wäga äritatud olnud ja tema oli teda mõistnud. Et ta ennast niisugusesse wõrakusse oli wedada lasknud, see wihastas meest. Aga ta istus lõksus, ei wõinud ennast enam liigutada. Jalk oli tal tõesti siia tulla. Aga ta pidi tulema!

Niisuguseid silmapilkusid oli ka paruniproua ise paar korda läbi elanud. Nüüd oli ta wilunud. Ta teadis: on esimesed sammud astutud ja herrade wekslid taskus, siis ei tohi nad enam niuksatadagi!

Aga Uffeln ei waadanud asja peale mitte üksi ärilikult. Ootamatalt oli ta süda rääkinud. Niisuguses seisukorras teeb inimene kergesti loluseid. Paruniproual oli nõu olnud teda esiti neija silma all wastu wõtta ja temaga tõsiselt rääkida. Nüüd oli see hilja!

Need mõtted wälkusid tal läbi pea. Ta waatas Maria peale. See istus õhetawal näol ja ei julenud silmigi üles tõsta.

Kõrisesid kannuksed; Uffeln tuli tuppa ja lõi kannad kokku. Kaks roosikimpu oli tal käes. Paruniprouast ei lahkunud ta pingutusjõud. Lootuslikult oli küllalt hoiatawast pilgust ja julgustawast peanikutusest.

„Seal te oletegi! — Aa, kaks roosikimpu! Näete, Teie ei ole eksinud!“

Ta oli just tulija ette astunud — ta silmad rääkisid. Uffeln mõistis. Ja ometi tuksatasid ta suunurgad — otse pilkaw nägi see wälja.

Noh, kakskümmend tuhat marka ei olnud ju wäike asi tema tarwis. Ja kui tema, Uffeln, ju abielus oli, ei olnud temal, paruniproual, temaga enam tegemist. See oli siis nende kahe oma asi!

Ka Maria oli üles tõusnud. Ta waatas Uffelnile näkku ja lõi silmad maha, kui see talle ligines.

„Mu armuline preili! — Ja palju, palju tänu, et tulite!“

Nii palju südamlikkust kajas neist sõnadest, et neiu süda laienes. Ta tahtis naljatada, aga ta huuled läksid ainult lahti.

Seal aitas paruniproua, nagu ta seda ikka tegi, lustiliku naeruga.

„Mina tunnen enda siin tõesti üleliigse

olewat! — Kas tahate jälle sinna minna? Jah? See on küll ka aina õige. — Ärge minu pärast muretsege! Minul on tore romaan, kole põnew, see wiidab mul kuni õhtusöögini aega, sest enne keskööd ma teid lahti ei lase!“

„Uffeln kummardas Maria ette.

„Kui Teile see ettepanek passib, mu armuline preili —“

Tummalt andis Maria temale käewarre, nagu unenäos lükata. Tume punased roosid olid tal käes.

Temale! Temale!

Ja mis siis tuli? Kas leidus üleüldse niisugust õnne? See suur, tore ratsakaardiwäe ohwitser armastas teda — teda — Maria Hoffmanni?

Ei olnud kahtlust! Ta kuulis seda tema häälest, nägi seda tema pilgust!

Raske eesriie langes nende taga kinni. Uffeln surus roosid talle kätte, waatas talle silma. Tumm kosimine oli see.

„Maria!“

„Üsna tasakesi ütles ta selle sõna ja niisuguse südamlikkusega, et neiu leidis pisarad silmi tulid.“

„Maria!“

Ta käsi wõttis neiu õlgade ümbert kinni.

„Maria, ma armastan sind ausasti!“

Seal langes Maria tema rinnale ja tundis ta südame metsikut põksumist. Uffeln waatas alla tema peale. Armastus ja häbi wõitlesid ta rinnas rasket wõitlust. Kui ta nüüd pihtis — kas ei olnud see jõledus? ülekohus selle õitswa kena lille kallal? — Ja ometi kippusid sõnad ta huultele. Ta oli põhjalikult järele mõtelnud, kudas ta seda talle ütelda tahtis — tagasihoidlikult ja ometi ausasti.

Aga seal tõstis neiu oma pea üles ja waatas talle õndsalt otsa. Ootas tema suudlusi.

Wärin jooksis Uffelni kehast läbi, kõwemini tõmbas ta neiu oma rinnale — ta huuled wajusid neiu huultele. Ikka jälle! Ikka jälle! Kõwasti wõtsid neiu käed ta kaela ümbert kinni. Nii kõwasti, nagu oleks see ta pääsmine?

Ei — nüüd mitte midagi ütelda! Küll suur tund kord juba tuli! Kui ta juba oli näidanud, kudas ta teda armastas? Nüüd ainult õndsus — õndsus!

„Maria!“

Ikka jälle wajus ta suu neiu suule; ei jõudnud oma jänu täis juua selle neiu suul. Mõlemad wabisesid — tarwis oli seda silmapilku pikemale wenitada — wenitada — minutiteks — weerand tunniks!

„Maria — kudas ma sind armastan! Kudas ma sind armastan!“

„Sina! Sina! Oh sina! — Ja ma ei tunne su ristinimegi weel!“

„Helmut!“

Õnnelik neiu süda leidis kohe meelitusnime.

„Heller — mu Heller!“

Tormilikult rebis Uffeln neiu oma rinnale. Kudas see kõlas! Kui armsasti see kõlas! Kui

armsasti, kui magusasti, kui hästi! Selle neiu südame juures oli tema kodu. Mis oli tal tegemist wälise hiilgusega? Ta oli kodu leidnud! Oo, kudas ta selle eest tahtis tänulik olla! — Heller — kudas see kõlas! Mitte ainult armas, magus ja hea — wõitlusjulgesti kõlas ta! Issand Jumal, mis armastus wõis mehest teha! Pori pidi ta küljest pudenema! Tema oskas elus mehe eest wäljas olla ja — Maria seisis ta kõrwal!

Ta tõmbas neiu oma põlwe peale. Kae pani Maria ta kaela ümber ja pea ta õlalapile.

„Istu paigal, Heller, üsna paigal! Nii on ilus istuda! Ja mina saan sind waadata! Õige tugew nina. Nii siis — sul on energiat. Pikad ripsmekarwad ja wäiksed kõrwad! Jumal, kudas wõiwad mehel nii wäiksed kõrwad olla! Ja sinu suu, Jumal, kui magus see on, Heller! otsaesine kõrge ja nurgeline, ja jah, Heller, sa tead, mis tahad! — Oo, ära saa rahutuks! Mina ei ole weel kaugeltki walmis! Walkjates juustes on küll ju hiired pisut krabistanud. See tuleb küll wist Lõuna-Lääne Afrikast!“

Uffeln pidi naerma. Ja neiu kihistas kaasa. Wajutas oma pea weel tugewamini õlalapile.

„Oo sa pead ka oma naise üle naerma! Jga päew nädalas! Weel, kui ju puruwana oled! — Heller, pööra oma pea natuke minu poole! Ma tahan näha su häid, armsaid sinisilmi!“

Ta tegi seda ja suudles neiu kohe jälle. Nüüd neisse puhastesse silmadesse waadata — missugune piin! Seda ta ei suutnud! Aga küll ta seda juba õppis — pea, õige pea!

„Oled sa tormiline, oled sa magus, Heller! — Sina, ja homme räägime tulewikust, mitte tänal! — Kui sina ainult tahad, läheb kõik ruttu!“

Uffeln punastas.

Seal rippus Maria juba jälle tema kaelas.

„Küll mina su otsaesisel pilwed ära peletan! Nüüd oleme ju üks! Nüüd oleme ju üks!“

Tummalt suudles Uffeln neiu käsi.

„Noh — ja meie suu?“

Jumal, kui magus oli see kastewärske neiu! Ainult nüüd mitte paha peale mõelda! Ainult selle puhta, armsa, hea näo peale, kes tal käte wahel wiibis! — suur päew tuli juba — ja temast saadi üle!

Nad kähwasid lahku, kui paruniproua pool minutit wäikest hõbekella kõlistas, enne kui pea eesriide wahelt tuppa pistis.

Soe tunne hoowas Maria südamesse. Ta langes tulijale kaela.

„Paruniproua — paruniproua — oh kui õnnelik ma olen!“

Kõwasti pigistas see neiu rinnale ja waatas Uffelnile paljuütletawalt näkku.

See näris huuli ja tegi tusase näo.

Aga see ei eksitanud paruniprouat, ta näris teda, andis Mariale ülewoolawas rõõmus poole tosinat mususid ja soowis talle südamlikult õnne.

Järgneb.

Lipnik D. I. SAHAREWITS.

Sündinud 26. oktoobril 1897 a. Haapsalus.
Langes 16. weebruaril 1919 a. Narwa all.

Wõru pürgeli elu ja kannatused, ehk kasside armastus katuserenni peal.

Mono-dialog.

„Oi-oi! oi-oi-oi! oi-oi-oi-oi!! oi! . . .
o-o-i!! . . . ooooohh!!! Mis? Teie arwate, et
ma naeran? Ei . . . see kõlab mul praegu veel
kõrwus . . . Park oli juba pime . . . Läks
paar. Noor, walge, paenduw neiu, sinised sil-
mad, alla kahekümne. Missugune wärske jõud
ja kelm, kartlik igatsus waates, hääle kõlas ja
walges, wärisewas kleidis! . . . Teine oli sõdur...
kalifé . . . Nad olid nii ligi . . . pingi peal.
Sealt tulid need hääled . . . Teie olete ehk
uudishimulik? Hea küll: nad tegid „bête à
deux dos“ . . . Kas ma peaks seda tõlkima?
Ei maksa. Mis tarwis nooresoo mõttekujutusi
rikkuda! Las wanemad loewad: wer fertig ist,
dem ist nichts recht zu machen“ . . . Kes seda
ütles? . . . hm! olen unustanud . . . Ja . . .
kui ilusad on neiud kewadel ja suwel! Arita-
walt paistawad julged, kumerad jooned läbi udu-
sarnase walge riide, mõistatuslik naeratus, kut-
suw pilk . . . Nagu kuum weetilk läheb selga
mööda alla ja kõrwetab . . . Mis? Paberossi?
Olge head! Aga, ärge sülitage põrandale, siin
on waba maa ja selja-maa — laske sinna . . .
Igaw? Pole sensatsioonilisi uudisi? Rumalus.
Ma tean, teie olete pehmekehaline intelligent,
elate ajalehtede najal . . . see on õige; sealt
imeb inimene hirmsaid kõmusõnumeid sisse ja
harjub nendega ära, nagu morfiiumiga. Iga päew
tuleb ikka rohkem wõtta. Aga teie peate ennast

sellest ära harjutama, nii — wähe haawal . . .
Sõda lõpeb warsti nii-kui-nii ära, ühes sellega
lõpewad ka kõmusõnumid, ja siis — siis surete
teie wälja. Ei usu? Tahate ikka lehte? Hea
küll, ma telefonerin waksalisse, kas rong on tul-
nud, wabandage! . . . Hallo! hallo! Keskaam?
Olge hea, neiu, andke mulle kuussada kuus ja
kaks nulli! Mis? ja, 606-00 . . . mis te nae-
rate? Ah, neiu Erika, see olete teie . . . tere!
Ja . . . elan hästi . . . ja . . . ja . . . Mis? kas ma
olen sõõnud, въл-ли я? Въл — да! Въл — да!
Mis te jälle naerate? Ah, missugune kelm!
Sunnite jämedusi rääkima! Kuulge, andke wak-
sal! Mis? a. a! Adieu!

Wabandus, ei saa waksali kõlistada, telefo-
nist on suplema läinud . . . Ei — ei! Teie ei
eksita mind sugugi. Istuge. Wõrus teil kuhugi
minna ei ole, parem räägime. Teie ärge seda
linna nii hukka mõistke, see oleks rumalus.
Teie tahate Tallinna . . . hm! Siin räägiwad
juhtumisi Wõrusse sattunud isandad: „ah
Tallinnas, meil Tallinnas!“ etc. Aga mis annab
teile Tallinn? Teie olete kaua Pariisis elanud,
ma saan teist wäga hästi aru. Ärge tehke nii
hapu nägu! Teate, teie sõitke wäljamaale. Mis?
Saab küll. Kas teie Ed. Wildet tunnete? Ei?
no, üks ta puha, see on üks tähtsamatut tegija.
Tema sai Ajut. Walitsuse poolt wäljamaale ko-
mandeeritud, ajakirjandust Eesti asjus informe-
rima. Tema sõitis Stokholmi ja saatis sealt
ähe reisikirjelduse, kus ta pikalt jutustas oma
Stokholmi restoranides luusimisest ja sellest, ku-
das ta 11 hotelli korterit otsides läbi käis. Iga
hotell oli kirjeldatud — uksehoidjatest kuni
kesk-kütteni, kõiksuguste teadetega mööblite,
walgustuse ja toidu kohta. Ma usun, et isand
Wilde ei olnud mitte meie ajakirjanduse esitaja,
waid Warustuse Wal., Ehituse ja Korterite osa-
konna wolinik . . . Wõib olla, et seal veel
mõni restoran kirjeldamata jäi, katsuge, ehk
saate teie „komandirowka“. Ehk parem, wõtke
2000 puuda jahu, laske walge-kaardil ära rekwi-
reerida, ja kui teil rekwireerimise tunnistus
käs — müüge jahu ära ja sõitke Hiinamaale
hangeldama. Sellega tõstate meie waluutat.
Mis? . . . Teie kahtlete? On, on! hangelda-
mine on lubatud. Mis? A — a? Demokra-
tiline wabariik! Ei, see ei tähenda põrmugi!
Meie „sots'id“ on — kõige pealt — aumehed:
nemad wõitlewad kapitali ja selle wäärnähustete
wastu parlamentarsete abinõudega . . . ja . . .
seadustega. Aga seadust wõib wenitada. A?
Teie ei taha hangeldada? No, duraku sakon ne
piissan. Nii siis, minu kallis, peate Wõruga
leppima, kuni ajad paranewad. Pole wiga, ajame
läbi. Nagu ma enne ütlesin, peate teie aja-
lehtede lugemise järele jätma ja katsuma ka ise-
seiswalt mõelda. Schopenhauer oma „Elu-
tarkuse aphorismes“, kus ta tubaka parkimisest
räägib, ütleb muu seas ka järgmist: kogu omale
sisemist warandust, siis wõid sa oma enese

seltskonnas elada. Tehke nii, siis olete rohkem iseseisew. Waadake elu sisse, kuni peensusteni, siis leiate palju. „Igaüks elab, kõigile ei ole ta (elu) tuttaw, ja kust te aga wõtate, ikka on ta huwitaw“. . . kes seda ütles? hm! no üksta puha. Teate: mul on üks halb komme — tsi-teerida. Aga see ei tee wiga. See ei tähenda sugugi, et mul enesel mõtetest puudus on. Ma tarwitan teiste mõtteid, nagu teie — algebra lühendatud formelid.

Kui ma uulitsal kõnnin, juhtub mulle alati midagi silma, mis naeru-muskliid töötama paneb. Näit. eila jalutasin ühes wäikeses uulitsas ja harutasin mõttes „saabaste problemi“ (see on ju sõduri esimene huwi). Toppisin piibu täis, koban tikkude järele — ei ole. Sammun edasi ja näen wäikese poodi sildi, aga ust ei ole. Otsin hulga aega, wiimaks leian aia pealt ühe teise sildi: „Siit läheb pooti“, aga sõna „siit“ oli ühe „i“-ga ja „pooti“ ühe „o“-ga kirjutatud. . . Mis te arwate? Teie näete, et wõrulased grammatikat ei austa, seda peaks Kartau silmas pidama.

Selsamal päewal sain ma ühe siinse „Õpetatud-Naisselts“i liikmega tuttawaks. Neid on kerge ära tunda, sest nad kannawad kõik prille ja on filosofid, kes oma hingerahu kunagi ei kaota, juhtugu mis tahes. Lugu oli nii: õhtu, widewiku ajal tulid koju, puhus suur tuul. Jüri uulitsas, turu ääres näen ühte pahupidi kistud wihmawarju, ehk päewawarju, ei saanud kaugelt aru, üks walge-must segu oli warre otsas. Mind huwitas see asjaolu, kes seda wihmawarju kinni peab, aga — lähemale jõudes — nägin ma, et warjul ühe asemel kaks musta, sirget wart oli. Tulid juure ja . . . oh (wabandage, leeris käimata neiud!) See oli üks daam! Tuul oli tema kleidi ülepea wisanud. Daam toetas ennast laterna posti wastu. Ma kargasin juure ja tahtsin teda üles wõtta, aga daam tõrkus wastu. Imestus. Katsusin asja selgitada.

„Madam, kudas wõiks ma Teid aidata?“

„Olge hea, ütelge, mis kell on.“

„Minu kell on 1/2 9, M-me.“

„Ah, ma olen hiljaks jäänud!“

„Kuhu, kui tohin küsida?“

„Naisseltsi koosolekule. Olge nii hea ja waadake, kus pool tuulelipp on!“

„M-me, siin ei ole tuulelippu.“

„Minge wiinawabrikusse, selle peal on.“

„Wabandus, mispärast Teil tingimata tuulelippu tarwis on?“

„Ah, kui arusaamata Teie olete? Kas Teie fiisikat olete õppinud? Meie peame oma energiat ettewaatlilikult kasutama. Loodusega ei maksa kunagi uupi wõistelda. Ma pean tuule sihi õigesti teadma, et üles tõusta ja oma toaletti korda seadida. Mistarwis muidu jõudu tuule peale raisata?“

„Kas Teie alati oma jõukasutamist niiwiisi ette rehkendate?“

EDGAR, Juhani poeg, LAAGUS.

Teenis 2. jalawäe polgus, 2. roodus, 5. rühmas. Langes 4. märtsil 1919 a. enamlaste kätte wangi ja tapeti metsikul kombel ära.

„Tingimata.“

„Ka siis, kui Teie suudlete, pardon, oma meest?“

„Ja. Aga selle tarwis on meil Amerikast üks masin nimega „kompessor“ tellitud, mis elektri-motoriga käib. Teda wõib iga keha seisuga järele korraldada.“

„Aa! Kui palju jõudu sel motoril on?“

„12 hobuse jõud.“

Ma wõtsin woorimehe, sõitsin wiinawabrikusse, waatasin tuule sihi ära ja tulid tagasi. Wihmawari seisis omal paigal. Kui ma temale oma kompassi peal tuule sihi ära näitasin, tõusis ta üles, kohendas riideid, tänas ja läks minema. Nii saime meie tuttawaks. Mõne päewa pärast sain ma järgmise kirja:

Armuline Issand,

peosolewaga palub Wõru Õ. N. selts Teid ühes abikassaga (wist rahakott) meie kohwi-õhtust ja tangu-biddust osa wõtma tulla § edt meil küll Heine-laud onn, siiski wõtke üx Heering ja mõni gurrk ühes, sest meie orchester mängib ka „con spirito“. Toimekond.

Saate aru? Eks ole teraw? Noh, mõned wead kirjas, mis sest. Läksin ka õhtul pidule, sest peajaslikult ei olnud ma ammu puskariga kokku puutunud. Mis? ja, wäikse „p“ga. Huwitawat suuremat ei olnud. Neiud olid oma näod kustutamata lubjaga ära pesenud; noored mehed aga, kes sõduritele järele ahwida tahtsid, olid kannuste asemele oma saabaste külge need klambrid lasknud panna, milledega montörid tele-

SILWIO RIEBERG, Tallinnast.

Langes Landeswehri wastu wõideldes 22. VI. 1919.
Maetud Walgas.

grafi postide otsa roniwad. See näitas natuke wõõrastaw ja segas tantsu juures. Teie naerate? Ja, see on kena. Pärastpoole teen ma Teid „Naisselts'iga“ tutwaks. See selts on siin, õigust ütelda, palju töötanud, isegi ühe „sõdurite kodu“ awanud, kus liinilt tulejad, ehk muidu läbi sõitjad sõdurid, kes siin kedagi ei tunne, seal klaas kohwi ja mõnda muud magusat asja said. Nagu igas asjas Wõrus, tegi ka siin puudulik Eesti keele oskus natuke sekeldust, sest „Sõdurite kodu“ asutajannad panid esialgu niisuguse sildi välja: „Naisselts palub meesterahwaid sisse astuda“, mille tõttu sinna kõiksugu wiguriwändad sisse kolisid ja müra tegid. Nüüd on silt maha wõetud.

Tuld? Olge head? Nii siis, mu kallis, ärge laske pead norgu. Ma tõin Teile paar näitust, kudas ennast ühe tunni jooksul lõbustada wõib. Aga, näitusi ei ole ju tarwis kaugele otsima minna. Üks on siinsamas. Teie olete esimest korda minu korteris? Ja? Ilus korter jah. Aga kas Teie olete selles wäikeses toakes käinud, kus ukse peal kaks nulli on ja mis pärast sisseminemist riiwi pannakse? Wabandage, et ma sellest räägin, aga siin wõite wõru laste luulelennu ja kunstimaitse tippu näha. Seal on ukse peal Jaapani paberil toredate tähtedega järgmine salm kirjutatud:

„Wer hier zu seines Leibes Ruh
Den Rest der Mahlzeit spendet,
Der mach auch hübsch den Deckel zu,
Wenn er das Werk vollendet!“

(„Kes oma ihu rahuks siin lõuna lisa wälja jagab, see pangu ka heasti kaas kinni, kui ta oma töö lõpetanud on.“)

Kui Teil peale selle kõige igaw on, siis —

Teie olete poissmees — minge „kosja-kontorisse“, seal oli enne mõnus seltskond ja kena neiude wäljawalik. Lähemaid teateid saate P. Ajo raamatukauplusest.

Teie haigutate? Soowite minna? Ja — no, nägemiseni! Päri tuul Teile tagant järele. Astuge teine kord weel sisse . . .“

Alguskirjaga õige.

Wõrus, 5. augustil 1919. Hans v. Kakk.

Paidest.

Koosolek karja wainul.

Krigistes hambaid, wälkuwail silmil energiliselt liigutes omi suuri koolaseid mole, pööratavad nad paid wahtides kaugusse, kus peegelduwad lõpmata orjapõlwe kauged kangastused, moodustes otsata kummalisi rühme tulewiku horitsondil. Lohutuina omas wõimetuses toowad nad kuuldawale hääle, mis on sarnane surija korisemisele.

Neile oli naeratanud õnn, nad olid õnnelikud sattudes linna, olgugi wäiksesse, kuid ikkagi oli see linn. Kadestades waatlesid wainul neid endised tänawa-õed, kes saatusest tabat pidid sõtkuma poriseis tänawais. Kui wabad kodanikud wõisid nad käia uulitsatel. Raske oli see küll alguses: pehmeil tänawail ära heliteta jalad ei püsinud wõtta samme uulitsa kiwel ja oli tarwis lõpmata ettewaatust, et mitte murda oma kooliteta koibe ennenagemata sügawais roopes ja lahtistel weerewail kiwel. Maal wiibides olid nad kujutanud linna uulitsat omale mingisuguse sileda teena ette, kus wõib weerema panna muna ja sellepärast olid nad weidi üllatet leides uulitsad kui üles tuhnit sigade karjast. Kuid ikkagi oli see uulits, olgugi nimelaudadel ainult kolme tähega „uul.“, hästi kokku surut parempoole serwa, kuid selle wastu on jälle pahemal pool otsas palju ruumi ja tähtede wahed awarad. Ja miks ta siis nii ei peaks ka ilus olema?

Kõigega harjub. Nii harjusid ka nemad kõndima uulitsail täis auke ja sügawaid roopaid. Iga wastutulija eest keerasid nad wiisakalt kõrwale, lüües maha oma ümmargused, wesised wise silmad ja kärkseid tõrjuti ainult saba otsaga, kartes lüüa suurema ringega, sest wõis ju kogemata paljasta kohte, mida wiisakas komme peab lubamataks. Kannatati tunge, käies risti jalu ja kui koju jõuti, siis pillati seda pehmele põhule ehk wainu serwale. Kuid pika peale kaswas julgus ja iseteadwuse tunne. Hakati tarwitama julgemaid sheste ja lubamatuid wõtteid. Et ringi wahtides ja hooletumalt käia, siis mindi keskteelt üle kõnniteele, käidi laialt ja looberdes, weheldes sabaga ja jultunult wastutulijatele näkku wahtides. Ei leitud tarwilikuks tagasi hoida tunge, waid pillati kus juhtus, tundes lõbu

kukkumise mahlakast patsumisest. Palawail kiwel kuiwab ju see nii imeruttu! Awatakse aknad ja oldakse huwitet kuiwamise kiirest protsessist. Ei ole tarwis mingisugust puhastamist ega pühkimist, seda teeb tuul ja wiim aja-jooksul.

Wiimasel ajal, kui ilmusid uued 10-margalised rahad, tõusis selle weiseklassi iseteadwus märksa: oli ju tarwitet nende kuju seal nii imeohtralt, olgugi kohmakalt. Sarnaseid painduwaid ja nõtkeid jooni, kui seda nende kehal on, on igatahes kunstnikul wõimata edasi anda.

Otsustati protestikiri saata walitsusele ühes järelepärimisega, miks neid nõnda madalalt on hinnatud, paigutes nende kuju 10-margaliste peale. Kõige vähem oleks pidanud need 10,000-margalised olema. Kaaskannatajatele hobustele otsustati kaastundmuse telegramm saata nende hiiglaajamedate jalgade puhul mainitud rahadel.

Lohutuina krigistawad nad hambaid ja mõmisedaw süngelt. Nad on ajalehe uema numbri leidnud, milles soowitatakse „uulitsaid“ „tänowateks“ ristida. Wihaselt pööratawad nad silmi jõhkralt mõlisesdes: On seda weel tarwis, kus jääb siis meie toredus, millega uhkustada meie tänowa-õdede ees! Kas maksis siis üleüldse linna tulla ja kiwide murrus sõrgu wigaseks tallata! Küll on aga need inimesed, nüüd on neil uulitsatest willand, tahawad tänowaid... Mingu wälja linnast, kus loomulikud tänowad oma pori ja sopaga, paterdagu seal, et küll saab. Meie uulitsad ei ole küll paremad, muidugi hullemad kui karja tänowad, kuid see on ikkagi linna uulits, ja wõib olla parandatakse ka kord ära, mis päris tõenäoline näib olewat, sest on astunud samme selles suhtes ja weetud kiwa parandamiseks, mida te iga päew oma silmaga näha wõite. Kiwikuuhjale on küll ajajooksul rohi peale kaswanud, aga ka see on hea — ei weere laiiali ja silmale ilusam.

Koosoleku lõpul otsustatakse terwitustelegramm ja lai lehmalik musu saata sellele, kes kord ajalehes nii soojalt nende kasusid kaitstes soowitas uulitsad ikka uulitsateks jätta, et wõiks teha wahet uulitsa libu ja tänowa libu wahel.

Onu Ruitt.

Imjä sushestwifelnoje.

(Estetiline, grammatiline luulend.)

Ohtu . . . Park . . . Orkester . . . Kuu . . .
 Frant . . . Allee . . . Ööpik . . . Lulu . . .
 Nööbid . . . Paelad . . . Bluuse . . . Püksid . . .
 Kuub . . . West . . . Krae . . . Manshetid . . .
 Traksid . . .
 Musu . . . Muiged . . . Ohked . . . Wärin . . .
 Kiljatused . . . Higi . . . Kärin . . .
 Kuued . . . Püksid . . . Kleidid . . . West . . .
 Miilits . . . Protokoll . . . Arest . . .

Endrek Lisnapuu.

Leitnant KONSTANTIN LINDEMANN, Tallinnast.

Soomusauto ülem.

Langes lahingus 9. juunil 1919.

„Erakorraline juhtumine.“

Pambu Peedu kiri Haapsalust.

„Lugupeetud“) herra, „Meie Matsi“ peaminister Goril

Loen wahetpidamata „Matsi“ juba ühte ja teist Piritu suwituskoha üle. Juba pügatakse kord nii, kord teisite. Eks ta ole! Elate ju lähemal ja peate ka oma pealinna „kurortisid“ paremine tundma. Tõtt ütelda, mina pole sinna poole weel tänawu jalaga saanud, kuid nägin hiljuti päewapildi, allkirjaga: „Piritu rannas,“ ehk „Rasw, mis wee peal ujub.“ (Imelik allkiri; rasw ujub ju harilikult ikka wee peal). Kuuldawaste tahta daanlased kino üleswõtteid teha ja kodumaale saata, sest nii sotsialiseeritud ei olla neil „ühised perekondlised supelushooned“ weel mitte, nagu Pirital. Riide puudusel ei tarwita eesilane põhjusemõttele mitte „Ersatzi“ ja selle tõttu ei kata ta ka mitte oma „mehelikkust“ wiigi- ehk tubakalehega kinni.

— Mina wiibin praegu Haapsalus.

— Haapsalust on õiete wähle „Matsi“ weergudel ilmunud, sellepärast tahaksin ma wähle järele aidata.

— On ka waja! Tasub waewa ära!

— Siin küll niisuguseid „perekondlisi supelusi“ toime ei panda — ümberpöördu: suwitajad on äärmiselt wiisakad, pole imeks panna — kui kõik algusest kuni lõpuni — „burshuid“ on! —

Ka midagi iseäralikku ei ole nendega juhtunud, mis põhjust annaks „Matsi“ sellega tutwustada. Loodus on ka nii heatahtline, et Haapsalu suwitajaid lihtsalt oma andidega ära uputab. Ühe sõnaga: kõik oleks korraks. Kaebamiseks, nurisemiseks poleks põhjust. Ela ja maitse rahu ning looduse ilu. Aga ei!

„Kõik pole kuld, mis hiilgab.“

Õnnetuseks on Haapsalus linnawalitsus, s. t. linnavalitsus nagu igas linnas; õiete ei olekski see nii suur õnnetus, kui mitte selles linnawalitsuses „l i n n a i s a d“ ei istuks.

Nüüd wist hakkate juba arusaama, kust tuul puhub, eks?

Teie teate juba omagi tegewusest, mis tähendab sõna: linnaisal!

*) S. d. Asti armsam nimetus Asutawa Kogu liikmetele — kõne algusel. Peedu.

Raba! Truss.

Pärnu kaubanduse ja tööstuse „minister“.

See on üks iseäraline tõug. Ei ole punased, ei mustad, ei walged, ei sinised. . . Ühe sõnaga: „samogonka“.

Haapsalu linn on samas õnnelikus olekus, nagu iga teinegi Eesti Wabariigi linn — ühes pealinnaga: „küpsemata wili“ — need linnaisad ikka!

Haapsalu linna pea olla ju õige kena mees, õiete, kena inimene! Aga. . .

Aga kah: „Afrika reisija“ — nagu ta Tallinnaski oli!

Ainult selle wahega, et Haapsalu uus walitud linna-pea siia ära eksida ei wõi — linn on liiga pisitilluke ja „raekoda“ on ka hõlbus leida: pahemat kätt apteegist, pa-

remat kätt Wene kirikust ja „raekoja“ esine plats must, pühkmeid ja minewa hooaja kolletanud lehti täis. Platsi ei ole wiimaste linnaisade walimisest saadik veel puhastatud. Nii siis — hõlbus leida. Tema abi olla selle eest suure „praktikaga“ Haapsalu elanik, koguni suurkaupmees: olla aastate kaupa turul, kus harilikult kolm kuni neli maa-meeste wankrit esitatud — sibulaid müünud.

Aga see kõik on kõrwaline asi ja demokraatilisest seisukohast waadates oleks asi igatepidi korras.

Mis läksid mulle ka linnaisad korda?! Mina korjasiin omad „wabad maad“ kokku (üks nendest „kahesajaline“ oli pooleks kistud, nii et ühte poolt ühes ja teist poolt teises taskus kandsin ja ühe „wiiekümnese“ kallal oli katsetud wägiwalda tarwitada, kuna sellele, nähtawasti, kuri-tahtliselt ühte nulli tahetud juurde lisada) ja sõitsin, kõige oma naise, äiamamma ja seltsme lapsega, Haapsalu.

Wabaduse tõttu olid ka Haapsalu majaomanikud „wabalt“ üüri hinnad õige kõrgele kruwinud. (No jah — wõtmise aeg!)

Nii olin ma Eesti wabariigi „Liidosse“ sattunud.

Kogu Tallinna leidsin eest, Jerusalemma aadelt, arusaadawalt, kõige rohkem.

Kuid, mis napp on napp! Ei olnud enam endine Haapsalu!

Kõige esmalt, mis silma torkas, oli tühi muusika heli-koda, kus igal suwel oma kena orkester olla mänginud. Helikojas wedelesid mõned upakile wisatud pingid ja hoone ise oli rikkalikult ämblikuwõrguga ära ehitud.

Kõigile oli selge, et tänawu suwel muusikat puies-teel kuulda ei saa. Meie esimeses ja ainukeses wabariigi supeluskohas! Häbi asi! Seda suurem häbi, et ka käesole-wal suwel meie wahwatele sõduritele Haapsalusse sanato-rium on awatud, kus parandusel wiibiwad sõdurid lõpuliiku kosutuse peawad saama. Nad kõnniwad hulga kaupa puies-teel, kes kepi naal, kes karkudega — kui kosutaw oleks neile muusika wahelduseks püssi ja kuulipildujate ragi-nale. Kuid ei!

Nende peale ei mõelnud meie Haapsalu linnaisad mitte.

Häbi teile!

Küsisin, et millega seda seletada? Wastus lihtne ja mitte midagi ütlew: „Erakorraline juhtumine.“ Raha ei olla. —

Noh, oletame seda. Kuid. . .

Kuulge edasi ja ärge palawiku saage, nagu mina selle läbi tegin.

Ma algan järjekindlalt!

Kõigest sellest puudusest hoolimata paistis Haapsalu üks asi iseäranis silmatorkawalt silma — see oli mu-stus! Lohakus ja hoolimatus oli tänawu Haapsalus iseäranis silmapaistwalt esinenud. Näituseks: torm oli suure puu risti üle kõnnitee paisanud ja . . . saja aasta pärast leiam selle puu sellesama koha pealt. Linnawalitusele see korda ei lähe, et puu tee kinni paneb: las' roniwad üle, ehk tehku reis „ümberrinna“. Seda rohkem kehaliigutust. Sellesama saatuse osaliseks said mõned pingid. Pea-puies-teel seisid mõned aiapingid — nad „seisid nii, nad seisid nii — kuni nad langesid küljeli.“ Ja jäidki!

Rahu nende põrmule. Ehk leiame tulewal suwel need pingid samas paigas põigite eest.

Mõned üksikud pingid, mis veel üle olid jäänud, rändasid wahetpidamata „kurhausi“, kus „trallinguid“ peeti. Suwitajad istusid niisugustel „erakorralistel juhtumistel“ parema käe pöidla peal. Nende üksikute ülejäänud pinkide noppija oli „kurhausi“ einelaua pidaja, „kaheksatunniline“ № 1 parteiilige, kes ilma sõnalauasumata pinkisid, lihtsalt, istujate alt ära tõmbas!

— Jumala eest, lugupeetud hra Gori — ära t õ m b a s!

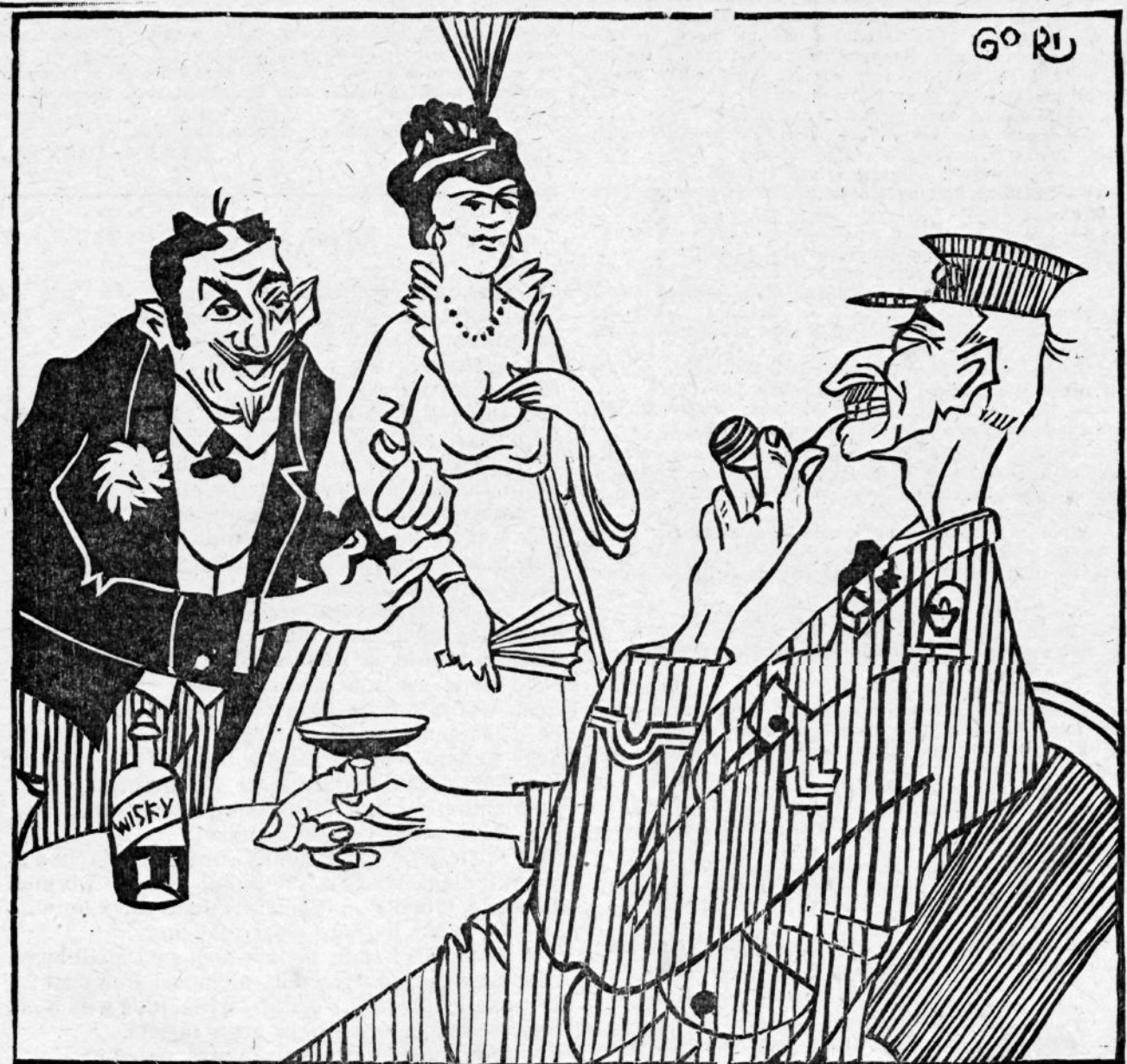
— Ma ei waleta mitte, nii tõeste kui Oinas sisemi-nistri kohalt on lahkunud. See on selge tõde.

— Tuli wälja, et linnaisad Haapsalu linna pinkidega ja karwadega tükkis „Kurhausi“ einelaua pidajale suweks soolase hinna eest wälja olid rentinud. (Pole ime; nüüd soolapuuduse!). Aga. . .

— Lori! See kõik on „erakorraline juhtumine“.

Eesti riigi tutvustajad!

Balti aadel püüab igawiisi Eestimaal olevate väljamaalastega sõprust sobitada, ja neid siis Eesti asjade üle omast seisukohast „informeerida“. Ajalehest.

Parun: Austatud mister, mina tooma oma tütar täna õöseks teie juure — tema tunneb väga hästi see poliitika ja need diplomatilised wigurid ja ka kõik Eesti asjad, sest tema on kõik oma eluaeg Berliinis studeerinud!

Tooge langenud sõdurite näopilta

„Teaduse“ kirjastusele Harju ja Rüütli uulitsa nurgal 46/15, avaldamiseks.

Langenud kangelaste pildid ilmuvad esiteks rahwa ajakirjas „Meie Matsis“ ja pärast „Eesti vabadusesõja mälestuse albumis.“

==== Tehke kauakestvaks oma langenud sugulaste ja tutvate mälestus. ====

— Nii siis! Mida senini kirjutasin, oli kurbmäng.
 — Naerda ei saanud mitte põrmugi, eks ju?
 — Aga nüüd tuleb! Tuleb. .!
 — Juma'a eest — tuleb!
 — Mina istun ühel kenal Haapsalu hommikul aias ja lasen oma waewatud ja kurnatud peaju päikesest üles sulatada, kui korraga keegi Haapsalu kodanik (need on kõik majaperemehed) mulle linnawalitsuse poolt lehe kätte annab, mille järele ma 100% oma kõrgest suwe korteri üürist weel linnawalitsusele pean ära maksma!!!
 — Minul on sedel peos! Öörun silmi!
 — Loen üks kord, loen kaks korda. „Nonoh,“ mõtlen, „päike on mu ajudele liiga teinud.“
 — Kuid — ei! Selgeste seisab kirjutud:
 — „Stadtverwaltung Hapsal,“ „Badesteuer pro 1919 — 10%“.

— „Ei, ei — see on endine tsariaegne kwiitung: siis mängis ju orkester ja puisteed olid puhtad.“
 — „Ehk okupatsiooniaegne?“
 — „Ei, ka mitte: okupatsiooni ajalgi makseti ainult 50% (loe: wiis 0/0).“
 — Ka siis oli see orkestri ja muu niisuguse „klimbimmi“ jaoks.

— Aga mis see on? Saksakeelsele sedelile on midagi Eesti keeles üle trükitud ja aastaarw kah õige: 1919.
 — Nii siis — ei mingit kahtlust. Asjal oli tõsi taga. Linnawalitsus nõudis „Badesteuerit“ 10%.

— „Aga mis eest, mis „e-e-st“, hüüdsin ma meelheitel ja ahastawalt. Ma teadsin, et ma linnale pennigi wõlgu ei ole. Ja midagi ma polnud tema käest saanud, mille eest mul siis maksta!“

Minu „kwiitungi löwi“ seisis sõnalausumata minu ees, waatas põlastawalt mulle otsa ja pahemat silma kinni pigistades ning parema käe nimetissõrme wälja sirutades, lausus:

„Miilitsasse“

Läksin!

Ei, waid jooksin! Hinges kõige suurem protest.

„Mis eest, mis e-e-st?“

Sarnane kuulmata enamlus!

Enamlus! Oi, Kingsepp, oi Anwelt, Pöggelmann Amerikast, tulge Haapsalu, teie leiate oma wäärilisi eest!

Kah siin wõetakse ainult, wõetakse ja wõetakse, aga ei anta midagi!

Kust, kurat, mina siis pean wõtma? .

Miilitsas esimene hüüe:

„Mis eest, mis e-e-e-st?“ Näitan saksa-eestikeelse nõudmise ette.

„Mille eest?“ oli lakoniline wastus: „selle eest, et maksma peate! Objasateloje postanowlenie — linnawolikogu otsus.“

„Aga . . .“

„Kui teie maksta ei taha, elawalt teie Haapsalust wälja ei pääse: kuue müüme maha sisserännanud juutidele!“

„Aga, orkestert ei ole, ei ole . . .“

„Palju mis ei ole! Wat' sulle weel — wõi orkestert tahtis. Eesti mats ja korraga tahab weel orkestert. Olge õnnelik, et 100% tohite maksta.“

„Aga mille eest siis.“

„Õhu eest, waat mis eest.“ Öhku sisse hingate?

Noh, siis makske kah. . .

„Aga . . .“

„Ei mingisugust „aga“, meil on tänawu:

„Erakorraline juhtumine“

Nüüd tõusid mu ihukarwad püsti. Ma nägin ainult, kuda miilitsaülema pea paisus, alalõpmata paisus, korda silmades, suus ja hammaste peal fosfori tuluke heljus. Mulle tuli ette, nagu seisaks korraga „Baskerwilli koer“ mu ees! Ma kuulsin hirmust kõue kargatust; Haapsalu lossi waremed langesid kokku. Mul puudus õhku, ma lämbusin . . . Kui meeletu kargasin ma jaoskonnast wälja. . .

Esimese wastu tulewa juudi kõrist kargasin ma kinni ja hüüdsin kui nõdrameelne, kes Wabbe pildi ees seistes hulluks oli läinud:

„Kümme protsenti.“

„Ei, waid sada — sada,“ hüüdis mulle heebreamees, minust, nähtawaste, mitte arusaades.

„Erakorraline juhtumine“, mõirgasin mina ja ühe hüppega olin ma ujumisemajas, meres, kuid naiste poole peal. . . Mis edasi sai, ei tea. . .

Ma ärkasin kodus, woodis, palawikus! Ätamamma luges piibelt ja lapsed nutsid. Kaks pensini „tattnina“ põlesid pea otsis. — Mind peeti surnuks. . .

Sõdurid kõnniwad karkude naal puisteel ja ootawad muusikat, mida suwitajad olid linnawalitsusele kinni maksnud!

Kosun pikkamööda! Surun kätt, Teie

Pambu-Peedu.

Meie ajal.

On osakondi raudteel õige palju,
 Neist ühes perekonna taktika on walju.
 Ja juhtub, et wõib näha ikka weel,
 Et sõidetakse tihti tsariaegsel reel. —
 Mis tarwis uuendusi luua,
 Kui wana sodi wõib ju küllalt kasu neile tuua!
 Liig suur, jah tõsi, uuenduse nõudmine,
 Ei ülemusele see ole meele järele.
 Wõib küllalt leida wanu paberid,
 Ja ära kirjutada nendest määruseid.
 Ehk lihtsalt ametwennalt küsida:
 Mis sellest arwate? Kas wõib see püsida?
 Ja, kust wõib ülemus siis seda ise teada,
 Kui on ta waenekene kõigest ühe peaga!
 Ja muidu ülemus ei olekski nii walju
 Kuid tuttawaid ja onupoegi on tal palju.
 Neid kõiki asetada tarwis pesale,
 Seks wõörast waja paigutada eemale,
 Et asjaajamist wõiks näidata,
 Seks kedagi wõib juhtumisi trahwida.
 See nähtawasti tähtsamatest ülesannetest,
 Ja ülemus ei pane tähele siin wannetest.
 Kui ütleb mõni onupoja „nina“,
 Mul teistest on kuupalgaks rohkem waja tina;
 Siis kindlaks tehakse sel puhul mõned wormid,
 Ja wälja töötaks „onudel“ siis uued palga normid.
 Ja meil wõib juhtuda weel rohkemgi
 Sest kõik läheb ime ruttu traadi teel meilt laiali.
 Üks tegewus on äratanud ülemusel huwitust;
 Ja nimelt: palgad, — siin tarwis juba wilumust.
 Siin, selle päale wõib ju aega raisata,
 Kus isikliku „mina“ saab silmas pidada.
 Et palga astmeid kirjutada paberille,
 Seks rohkem jagamist on järkudelle.
 Need järgud meelitawad ainult kaugelt;
 Sest järk mis kõrgemal, ka seda waata kõrgelt.
 Ja mis õn kõrge, see on kättesaamata,
 Ja harilikul surelikul arusaamata.
 Ka nimetatud palganormide protsent,
 Kõigub kaaludel, sest puudub tal patent.
 Ehk riigi aluseks küll demokraatia,
 Kuid asjaajaja on pea ikka — aristokraatia.

Roopaseadija.

Mõned Pärnu tehnikeride tulewiku plaanid.

Pärnus murrab praegu Wigand selle kallal pead, missuguse abinõuga saaks telegrafi postide urisemist ära kaotada. Tema akna all on üks suur ja pikk post ja see post uriseb wahetpidamata ööd ja päewad, ega lase rahuliste magada. Haas arwab, et üks mõistlik elektri suukorw urisemise ära kaotab. Kuid Wigand ei näe selles küllalt mõjuwat abinõu ja uurib edasi. Jääme lootma, et Wigandil korda läheb sarnast aparati üles leida, mis urisemisele lõpu teeb, sest muidu wõib weel juhtuda, et postid ka haukuma ja hammustama hakkawad, ja see teeb telegrammide saatmise hädaohlikuks.

Elaw kinoplatat Aleks murrab oma tshoni-mütsiga pead selle kallal, kudas wõiks mere ääres pingi peal istudes ühes plakatiga linna uulitsaid mööda liikuda.

Böocke kawatseb, nagu kuulda, „gitarrele“ (endisele nahksillale) keeled peale tõmmata ja siis odawaid rahwakontserta andma hakata, sest „pasunakoor“ on pea igal õhtul „Endlas“ „rahwuswahelisel olengul“ oma kunsti näitamas ja rahwal ei ole tühtegi lõbustajat.

Juut Jakobson mõtleb niisugust parasiitide pulwert „welja“, mis plikad eemale kohutaks, sest plikad on nagu mesilased juutide järele, selle peale waatamata, kas on ta „suremata juut“ wõi „sündimata“.

Gori.

Ewolutsion.

Kes seda takistada suudab, et elu areneb, end muudab? . . .
Mis täna uus, see wana homme ja ülehomme teine komme!
Eks sotsid wanaste ju olid burshuide hirmutajad kollid — nüüd aga lak'wad nende taldu ja ootwad armuanni kildu!
Eks wanaste said tallis peksta, kui olid wihastanud saksa — nüüd oma „wenna“ käest niisama wõid saada sina sedasama!
Wanast' ette tuli — puudus waras, kuid paragraf oli ikka paras — nüüd aga wargaid nii mis kole, kuid — paragrafisid ei ole!
Eks wanast' ikka südamesse plikad lasksid armu noole sisse — nüüd aga oma armu noole nad juhiwad rahakoti poole! Gori.

RUDOLPH SAABEL, wabatahtlik Tartust, 16 aastat wana.
Langes Marienburgi all 28. weebuaril 1919.

Enesetapjannale.

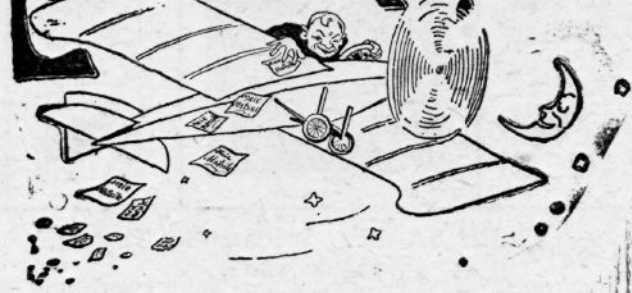
Kui sa kaotand rõõmu, lusti, maha jätnud sind peigmees Kusti, kui siin ilmas kõik sul wastik nagu mõne Seppa maastik ja sa mõtled elu wõtta, siis ei maksa minna sõtta, ega istuda „Apollos“, see on, jumal eest, suur lollus! sest sa pole ikka kindel kas on tagajärge nendel abinõudel.
Palju lihtsam, palju ehtsam on see abinõu, mis sulle annan mina. Plika, kuule: Kui sa kindlast ikka tahad unustada elu pahad, ära minna paradiisi, siis tee, waata, sedawiisi: mine Wirus õhtu hilja kui ju müüdaks armu wilja. Neegrile, kest must kui pigi naeratades astu ligi ja siis paari tunni pärast oled läind siit ilma kärast!

Gori.

Dialog.

„Meid kade silm wõib wargsi näha, kuid õnnetust ma sul' ei taha . . .“
„On juba hilja, wihma sajab, meid kaitseb õõ ja udu hoiab!“
„Su mees on kuri, tige, kawal, ta aru saab sest wähehaawal . . .“
„Mu mees on wana, haige, rumal, sa aga noor ja tark kui jumal!“
„O, õõ on külm, tuul undab wihas, sa aga õrn, kui tuwi puhas!“
„Las' nutab tuul, ööd salwab äike — sul soe ja walge tuba wäike!“ Gori.

Lenduri kirjad.

Eesti Wabariigis on üks kange mees, nimega Mihkel Ostrat. See on üks arusaaja inimene. Kui wärwimütsid moodis olid ja peenikene kodanlise killa mees üks ilus asi oli, siis seisis tema sealsamas kantis. Kui aga kodanlusel jäme nõõri õts käest ära kisti ja wägipulga wedamisel ta peale kerkis, puistas Mihkel Ostrat oma jalgelt kodanluse tolmu ja astus sotside hulka, kus ta kaenlasse haarati.

Ja nüüd on Ostrat suure koha peal ta kutsutakse politsei direktoriks ja isegi W. Kingispale on ta hirmu peale ajanud, nii et see nüüd teise põõsa alla kolis kirjutama, nagu ta seda kommunisti lendlehes nr. 7 awalikult teada annab.

Kommunisti lasseb M. Ostrat rahulikult käia, aga neid, kes teda loewad, ähwardab ta oma suure wõimu waral raskesti karistada. Ta seletab seda väga loogiliselt: „Mis sellest lugu, kui niisugune leht walmis kirjutatakse. Sina ei tohi teda aga lugeda. Kui keegi ei loe, siis ei saa ta ka kellegile paha teha.“

Selsamal põhjusel tahta walitsus edaspidi määruse wälja anda, et iga Eesti Wabariigi kodanik peab uulitsale minnes tugewad poomwilla topid kõrwadesse panema, nii et ta ühtegi sõna ei kuule. Siis wõiwad enamlased iga uulitsa nurgal oma kihutusekõnesid pidada, kuid neil ei oleks sellest põrmugi kasu.

Muidugi läheb see „topid kõrwadesse“ seadus Asutawas kogus enamuserakondade häältega läbi.

Kui lendur nüüd pealinnast maale sõidab, siis tulewad inimesed nagu mesilased ümber ja kõnelewad: Kuule jutusta, mis tehakse praegu seal pealinnas!

Ja lendur see peab ometi kõik teadma.

Noh, mis tehakse, maad jagatakse teile — selget mustamullalist maad.

Kes need jagawad?

Kes? Seal on lukusepasellid, weduri-juhitud, koomilised, katkiste pükstega haritlased, naised, kelle elukutse oli mehele minemine jne.

„Aga taewake, kuidas need teawad ja oskawad maad jagada,“ ütlewad külamehed. „Need ei ole ju ise maatarwitajad elus olnud.“

Oi, seda lendur juba ei luba, et niisuguse majesteedi, nagu Asutaw Kogu seda on, mõjuwõimu hakatakse kõigutama. Mis see isand teeb, on ikkagi hästi tehtud. Ja kuigi raudatrel ja soonetasuja sulle, külamees, nüüd maaseadusi ette kirjutab, siis pead ikka sina sellega rahul olema.

Maaseadus teeb imet. Ta lööb isegi erakonna müüridesse lõhesid. Nagu teada, on Maaliit üks kindel erakond. Sotsid on talle igasugused pomme ja shrapnella küllalt saatnud, aga ei olnud sellel pommitamisel suuremaid tagajärgi.

Seal tuli maaseadus ja tõmbas prao sisse.

Dr. Raamot, kes on üks paks lihaw ja maheda naeratusega herra, kippuda mainitud erakonnast pahemale poole. Raamot ise annab selle kohta järgmise seletuse: Kaua sa ikka pealt waatad. Ootasin küll juba mitu kuud, aga parempool ei tõuse ega tõuse wõimule. Aga ega nii ometi midagi wälja tule — tarwis üle kolida pahemale poole. Mihkel Ostrat tegi nii ja waata — mis tal wiga. Sellepärast ot-sisin ühe wana kõne üles, mille tegemise eest rahu ajal 5 rubla maksin ja mille riigiwolikogus kord ette kandsin ja müristasin selle ka nüüd Asutawas Kogus wälja.

Ja tagajärg oli tore. Herra Raudsepp kinnitas mulle, et Maaliit kahwatanud mustaks ja walgeks ja sotsid ajanud käed lahti kõneleja sülle wõtmiseks.

Ja järgmisel päewal ilmuski „Sotsialdemokratid“ pikem kirjutus pealkirjaga „Dr. Raamot“. Tükk algas nii:

„Üks kõige suurem ja silmapaistwam, teowõimulisem ja ausameelsem kuju meie õpetatud põllupidajate peres on Dr. Raamoti oma. See mees läks nagu mängides kõige kõrgemale teaduse aukraadile Dr. auastmele, sest et loodus talle sellekohased kõrged waimuanded on juba enne sündimist omaseks määranud. Kirja lõpul seisis märkus: Loodame seda suurt jõudu warsti oma tegelaste hulgas näha.“

Nagu lendur Tallinnas ustawate inimeste poolt kuulda sai, wõtta lähemal ajal iga poliitiline rühm omale kindla palga eest kaardimoori teenistusesse. Häda pärast minna seda uuendust waja, sest praegu istuda nad kõik nagu kotis ja kõige vähematki ei wõida tulewikku ette näha. Aga mis siis wiga, kui kaardimoor kindla palga peal on. Näituseks lähewad tööerakonna juhid Weiler ja Seljamaa kaardimoori juure ja ütlewad: Pane kaardid wälja ja kuuluta meile ette, missugust politikat meie peame ajama. Muidugi teeb kaardimoor seda, kui ta kindla palga peal on. Ja mis siis riigi politikat wiga ajada, kui sulle kõik nii karwa pealt on ette kuulutatud.

Tähendus: Igal erakonnal olgu ise oma kaardimoor ja missugune erakond kõige rohkem maksab, see ka oskab kõige paremat ja isamaale kõige kasulikumat poliiti-

kat ajada. Rahwaerakond olla siin teistest ette jõudnud, sest ta kaubelnud juba omale ära tallinlastele tuntud „Selgeltnägija M. Krafft“.

Lendurile juhtus Tallinnast läbi sõites hiljuti üks arwustik Asutawa Kogu liikmete üle kätte. Huwitaw rubrik on seal wahest kõrge kogu liikmete haridusline järg. Seitse protsenti oskawad hästi lugeda, oma mõtteid kirja panna ja mõistawad wabalt wõõraid keeli.

23 protsenti oskawad sorinal lugeda, tönkawad wõõraid keeli, oskawad ka kirjutada, kuid laused ei ole õiged. Aga parandada wõib nende kirjutusi ikka nii, et lausetele mõte sisse tuleb.

Kolmkümmend protsenti oskawad lugeda, aga ei oska lauseid rõhutada, tunnewad Wene keele tähti, oskawad Eesti keeli kirjutada, aga nende kirjutusest ei saa wõõrad inimesed aru.

20 protsenti oskawad lugeda, aga takistus-tega, on oma ajal Wene keele tähed ära õppinud, kuid aja jooksul ära unustanud. Kirjutawad ka, aga teewad oma nimede sisse wead.

Ja wiimased 20 protsenti ootawad, kui teised neid kõrvalt weerida aitawad. Kirjutawad muist oma nime wäikse tähega, aga mõned teewad ristid alla. Need istuwad harilikult tagumistes ridades ja neile on üteldud, et nad ikka siis käe üles tõstawad, kui eelolewad, erakonna wennad seda teewad.

Mis muidu weel Asutawa Kogu liikmete kohta ütelda, siis olid järgmised märkused tehtud. Tööerakonnal on kõige rohkem muusika-armastust. Nende erakonna laulu algussõnad on:

Waata, waata poisi molu,

Sinul omal puudub kolu jne.

Sotsid on kanged spordiarmastajad; sest igal waheajal tõmbawad nad oma toas sõrme. Isegi seina peale on üles kirjutatud: Sülitada ei tohi sõrme peale ega seda raswaga määrada, sest sel wiisil ei tule õige jõu suurus awalikuks.

Maaliitlased on rahulised: Nad istuwad waheajal, käed ristis kõhu peal ja waatawad ilmasüüta silmadega Jumala ilma.

Kõige rahutumad ja arusaamatad on rahwaerakondlased, sest neid näib nagu kuri südame-tunnistus tagaajawat. Nad peawad isegi unes kiljatama ja uulitsal tihti wastutuleja eest kõr-wale pöörma.

Nende jaoks olla stink-piirituse tilgad alati walmsis.

Taewaliidus walitseda kena kord. Nad jutustada isekeskis, kuidas nad noortemeestena tüdrukute juures lakas magamas käisid, nüüd aga taewaliitu sattusid.

Sellejuures ütlewad nad: Issand. Su teed on imelikud!

Mis lendur muidu weel näeb ja kuuleb, seda on palju, ilma et kõike maksab edasi pajatada. See on kindel, et inimeste peades ja silmade ees igasugused uued sõnad seisawad, nagu natsionaliserimine, rekwirerimine jne. Wõrumaal olewat ühe wallawalitsuse poolt käsk

Pärnu haritlased kunstiarmastajad.

„Millal me ükskord „Endlasse“ ka läheme?“
„Siis, kui wärske samagonka pärale jõuab!“

kusagil wälja antud, et kõik naised tuleksid ära natsionaliserida. Kuid pärast selgunud, et see käsk sugugi inimesearmastuse pärast wäikese mehe heaks ei antud, waid walla eesotsas seisja isik, kelle tahtmisel natsionaliserimine pidanud ette wõetama, mõtelnud sel teel oma Kaiest lahti pääseda ja selle kellegile teisele kaela määrada.

Näete siis, kuidas alumised instinktid inimeses ka kõige ilusamad ja kõrgemad määrused ära reostawad.

Täna sõidab lendur juba täitsa paksus sumpilwes, sest on sügisene aeg käes, kus igapäew hakkab seenewihma sadama. Rikas sügis. On palju õunu, marju, seena ja wäeliini läheduses tõusta sündinute arw igasugustest wiltsustest ja hädadest hoolimata suuresti. Selleks olla juba nüüd kindlad märgid nähtawal.

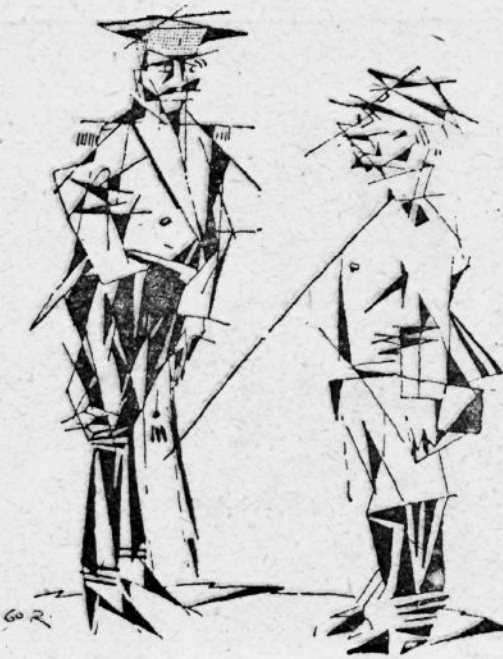
Noh — eks kõik ole hea, mis taewas jagab meie õnnistatud maale.

Lendur lennupargist 113.

Blamash!

Kui päikse tulikera taewa kumeral fassadiil lõõmendas
ja mere malahiidi juuks kuld soomustest nii ohtralt kõõmendas.

Nekrut Punases sõjawäes.

„Ma kamandasin — pahemale poole pöö-
rata! Kuid sa, sigudik, pöörasid paremale poole
— oled kontrewolutsionär!... Maha lasta!“...

Ma olin nagu unes. Joowastas mind mere sinine
aroma
ja mõtete kaleidoskopist otsisin ma Nizzat,
Rooma.
Siis äkki tõstsin pea ja nägin mu ees pingi luues-
tikul

seal lamas keegi daam nii poosilisel tukul.
Ja kui jury tast eemale siis mõttes riided heitsin,
ja et ta keha ornament on weetlew, ma siis
leidsin.

Mul meeldis tema sale piht ja suudelda ma
ihkasin ta puusa,
ta näis nii kaunis mul ja jumalik, kui luule
süüta Muusa.

Ta nägu ma ei näind, sest wihmawarju musta
ta hoidis õlal päikse eest, ega tahtnud üles tõsta.
Mind huwitas ta nägu, ja ma tasa-pisi
siis tõusin üles ja pingi poole läksin pikkamisi.
Ma tõstsin kübara ja hääldasin siis wiisakalt:
„Pardon,

Te lubage, et esitlen — mu nimi August Lepa-
triinu on . . .“

Siis tõstis wihmawarju ta ja nägin siis ta nägu,
ja kokku wajusin kui ärauppund kägu!
Missugune blamash! . . . O, waiki sellest Estur!
Mu ideal, mu muusa oli — raagus habemega
Wene pastor! . . .

Waga wõimalik, et ainetel kopeerinud
Gori.

Pärnaka keerdküsimused.

Mispärast admiraliks ei saa Juurikas?
Noh, ta ei ole weel nii suur masurikas!
Mispärast Kuke uulitsal nii pikk on meeste saba?
Noh, armastus on tshekita ja seal alles waba!
Mispärast Köögi-Katal Knoch tahab ikka külge

[lütta?

Noh, eks siis ilma pennita saa juua ja ka süüa!
Mispärast linnapeaks ei saanud Raha Truss?

Ta on burshui ja sotsidel' ei meeldinud see
[wingerpuss!

Mispärast „Endla“ puhwetist kõik wälja tuiger-
[dawad?

Noh, küllap wist need plikad seal on nõnda
[joowastawad!

Mispärast Pärnu plikadel on kõhud nõnda
[suured?

Noh, küllap süüdi selles on wist kõhutõbe juured!
Gori.

Tallinna korteriotsija serenad.

Ta kõwer on kui kaewukook
ja kuiwetand kui pilliroog,
ta juuksed nagu saapawilt
ja nägu nagu naljapilt.
Ta nina nagu kapsa juur
ja suu kui raswahansu puur,
Ta hää! on nagu sandi nütt
kui leierkasti laul ta jutt.
Ta on kui haige Kongo ahw,
kui hallitanud paragrahw —
kuid poisid, wanad warblased,
ta järel' nagu kärblased.
Mispärast? Aru te ei saa?
Teil kohe seda ütlen ma —:
tal tuba wälja üürida.

Gori.

Poliitiline politsei.

Meil politseiks „lõigatakse ümber“ miilitsei
ja sotsimemm toob ilmale weel poliitilise politsei.
On ämmamooriks Hellat ja ristiisaks saab ka wast
me diplomeeritud poliitiline politsist sir Ast.
Teist mõni küsib ehk: mis tarwis on meil sar-
nast rämpsus?

See tuletab ju meelde tsaariaegist lämpsu!
Poliitikat ei aja me ju mitte tera
eks selle jaoks ole ju ministri ajukera!
Ka ükski meist ei taha Wene kommunismi
ja enamlaste werist Hiina paradiisi!
Meil armas ainult Eesti, aga kardawoi
on wastik ja ka tsaariaegne „stroj“!
Oh armsad lapsed! egas' meie pärast
ju „wabariiki“ ehitada koda säärast!
ei meie waeste pärast seda asutada
see tehakse ministritel' — kui tahate te teada
saada.

sest waadake, minister on üks niisugune mees
kes pole iial kindel kabineti sees.
Wõib juhtu jälle ehk mõni neist
tahab rahu teha enamlastega ja hoida sõda meist.
Siis ütleb talle kohe poliitiline politsei:
„Ah enamlastega sa pead läbirääkimisi? . . . Tule
ligi, hei!“
Waat' nii on lugu, muud ei ole mingid. . .
Sa ei usu? . . . Noh ma aru ei saa, mis sa siin
ikka tingid?
Gori.

Poliitilise terwishoiu retsept.

Seepi hakatakse elanikke-
dele wälja jagama.

Kogu selle õndsaja
Seepi meil ei olnud waja,
ta'ga polnud mingit teha,
sest et kaetud oli keha.
Nüüd kuid paljastajad kurjad
kiskund paljaks kõigil turjad.
Ja nüüd nähtaks' — : keha kestad
pea kõigil wäga mustad!
Kuid kas puhtaks saame kesta,
kui me nühime tad pesta?
Ma arwan, et see abinõu
käib kõigile wist üle jõu.
Seepärast wõtan kätte
ja panen ette:

Kui tahetaks häwitada mustuse paha,
tuleb kõigil, kes mustad, nahk kiskuda mahal
Gori.

Neegrite aseaine.

Tallinna plika südames
aset leidnud mooramees,
Pärnu plika armuwoodis
juut on jälle suures moodis.
Ta on waba sõja naljast,
ta ei tea mingit naljast,
tal on raha, on tawari,
puskart, samagonka taari.
Tal on paela, tal on pitsi,
tal on sametit, on sitsi,
tal on puudert, tal on minki,
ka ameriklase kinki,
shokoladi,
marmeladi,
sahariini,
margariini,
ja ta mõistab nalja teha,
et käib judin üle keha:
„Ka Mooses oli juude,
ja pidas kwassibuude.
Kuid kwass ei hakkas pähe,
wiis jalad wiltu wähe.
Siis Juuda rahwas nägi,

et see on põrgu wägi,
ja ütles Moosesele:
„Mine üles mägedele,
joo wana jumalaga
seal oma kwassi loga,
me ei taha seda nähe,
see solk meil hakkab pähe!“
Siis Mooses ronis üles
ja kwassiwaat tal süles,
ja andis wälja käsu:
kes teeb weel juutest mäsu,
saab põrgu põhja aetud,
igawesti sinna jäetud.
ja kwassi kõrwal pruuki
ei wõi teist ükski jooki! . . .
Kuid mispärast juut nii hinnas
iga Pärnu plika rinna?
Kas siis tõesti juudi pitsid
wõrgutanud Klaarad, Mizzid?
Kas siis juudi sahariinid
murdnud Manni frondi liinid?
Osalt jah, kuid rohkem see,
et juut — sealiha ei söö!

Gori.

Piibu-Leeni.

(Wäike wärss piipuritele.)

Pärnu linnas „Kontse all“
kaunil Weski tänawal
on üks maja wäike, ilus,
telegrafi posti wilus.
Majas poissa nagu seeni,
sest seal elab Piibu-Leeni.
Kellel piip on kinni jäänud,
ehk on roostend kaha käänud,
wiiwad piibud Leeni poole,
Kes nad seab siis jälle hoole.
Leeni tunneb piibus tolku,
olgu neid wõi mitu polku.
Igasugu piibu warsti
wõib ta hästi ära arsti.
Olgu Inglis piip ehk Prantsus,
kas ta katki läind on tantsus,
ehk on jäänud hamba taha,
kõweraks on murdnud kaha,
Leeni ütleb: „Tawai sudi,
teen ta terweks — asi nudi!“ . . .
Kõik see on ju kena wäga,
kahtlust teeb üks asi aga — :
Leeni juures mitte arwa
„kundesid“ sa näed teist karwa,
need ei pea piibust lugu
ega suitsust mitte sugu.
Mis on neil siis sealt waja?
Miks neid Leeni wälja ei aja?
Wõi peawad nad lugu armuwingu spordist,
Ja on neil piibud hoopis teisest sordist?
Gori.

Kui klassiwahed kadunud.

(20,000,000 aasta pärast?)

„Olge lahked, wiksige_mu_warbaküüned ära — ma lähen ministri naisele kosja!“

Järgmine „Meie Mats“, nr. 27 ilmub laupäeval, 23. augustil.